

V RAZRED

OBAVEZNI NASTAVNI PREDMETI

SRPSKI JEZIK

Cilj nastave srpskog jezika jeste da učenici ovladaju osnovnim zakonitostima srpskog književnog jezika na kojem će se usmeno i pismeno pravilno izražavati, da upoznaju, dožive i osposobe se da tumače odabrana književna dela, pozorišna, filmska i druga umetnička ostvarenja iz srpske i svetske baštine.

Zadaci nastave srpskog jezika:

- razvijanje ljubavi prema maternjem jeziku i potrebe da se on neguje i unapređuje;
- opismenjavanje učenika na temeljima ortoepskih i ortografskih standarda srpskog književnog jezika;
- postupno i sistematično upoznavanje gramatike i pravopisa srpskog jezika;
- upoznavanje jezičkih pojava i pojmova, ovladavanje normativnom gramatikom i stilskim mogućnostima srpskog jezika;
- osposobljavanje za uspešno služenje književnim jezikom u različitim vidovima njegove usmene i pismene upotrebe i u različitim komunikacionim situacijama (uloga govornika, slušaoca, sagovornika i čitaoca);
- uočavanje razlike između mesnog govora i književnog jezika;
- razvijanje osećanja za autentične estetske vrednosti u književnoj umetnosti;
- razvijanje smisla i sposobnosti za pravilno, tečno, ekonomično i uverljivo - usmeno i pismeno izražavanje, bogaćenje rečnika, jezičkog i stilskog izraza;
- uvežbavanje i usavršavanje glasnog čitanja i čitanja u sebi (doživljajnog -izražajnog, interpretativnog, istraživačkog; čitanje s razumevanjem, logičko čitanje) u skladu sa vrstom teksta (književnim i ostalim tekstovima);
- osposobljavanje za čitanje, doživljavanje, razumevanje, svestrano tumačenje i vrednovanje književnoumetničkih dela raznih žanrova;
- upoznavanje, čitanje i tumačenje popularnih i informativnih tekstova iz ilustrovanih enciklopedija i časopisa za decu;
- postupno i sistematično osposobljavanje učenika za logičko shvatanje i kritičko procenjivanje pročitanoog teksta;
- razvijanje potrebe za knjigom, sposobnosti da se njome učenici samostalno služe kao izvorom saznanja; navikavanje na samostalno korišćenje biblioteke (odeljenjske, školske, mesne);
- postupno ovladavanje načinom vođenja dnevnika o pročitanim knjigama;
- postupno i sistematično osposobljavanje učenika za doživljavanje i vrednovanje scenskih ostvarenja (pozorište, film);
- usvajanje osnovnih funkcionalnih pojmova i teorijskih pojmova iz književnosti, pozorišne i filmske umetnosti;
- upoznavanje, razvijanje, čuvanje i poštovanje vlastitog nacionalnog i kulturnog identiteta na delima srpske književnosti, pozorišne i filmske umetnosti, kao i drugih umetničkih ostvarenja;
- razvijanje poštovanja prema kulturnoj baštini i potrebe da se ona neguje i unapređuje;
- navikavanje na redovno praćenje i kritičko procenjivanje časopisa za decu i emisija za decu na radiju i televiziji;

podsticanje učenika na samostalno jezičko, literarno i scensko stvaralaštvo;
podsticanje, negovanje i vrednovanje učeničkih vannastavnih aktivnosti (literarna, jezička, recitatorska, dramska, novinarska sekcija i dr.);
vaspitanje učenika za život i rad u duhu humanizma, istinoljubivosti, solidarnosti i drugih moralnih vrednosti;
razvijanje patriotizma i vaspitanje u duhu mira, kulturnih odnosa i saradnje među ljudima.
Operativni zadaci
proveravanje i sistematizovanje znanja stečenih u prethodnim razredima;
ovladavanje prostom rečenicom i njenim delovima;
pojam složene rečenice;
uvođenje učenika u pojam promenljivosti i nepromenljivosti vrsta reči;
sticanje osnovnih znanja o imenicama, značenjima i funkcijama padeža;
sticanje osnovnih znanja o imeničkim zamenicama i brojevima;
osposobljavanje učenika za uočavanje razlike u kvantitetu akcenata;

-35-

savladavanje elemenata izražajnog čitanja i kazivanja tekstova, određenih programom;
uvođenje učenika u tumačenje motiva, pesničkih slika i izražajnih sredstava u lirskoj pesmi;
uvođenje učenika u strukturu epskog dela, s težištem na književnom liku i oblicima pripovedanja;
uvođenje učenika u tumačenje dramskog dela, sa težištem na dramskoj radnji i licima;
osposobljavanje učenika za samostalno, plansko i ekonomično prepričavanje, pričanje, opisivanje, izveštavanje, te za objedinjavanje raznih oblika kazivanja (prema zahtevima programa)
Obrazovni standardi – nastavni program

Sledeći iskazi opisuju šta učenik/učenica petog razreda zna i ume na osnovnom nivou.

1. VEŠTINA ČITANJA I RAZUMEVANJE PROČITANOG

U oblasti VEŠTINA ČITANJA I RAZUMEVANJE PROČITANOG učenik/učenica:

SJ.1.1.1. vlada osnovnom tehnikom čitanja ćirilčkog i latiničkog teksta

SJ.1.1.2. odgovara na jednostavna pitanja u vezi sa tekstom, pronalazeći informacije eksplicitno iskazane u jednoj rečenici, pasusu, ili u jednostavnoj tabeli (ko, šta, gde, kada, koliko i sl.)

SJ.1.1.3. prepoznaje da li je tražena informacija, koja može da bude iskazana na različite načine (sinonimija, parafraza), sadržana u tekstu

SJ.1.1.4. poznaje i koristi osnovne delove teksta i knjige (naslov, pasus, ime autora; sadržaj, rečnik)

SJ.1.1.5. određuje osnovnu temu teksta

SJ.1.1.6. razume doslovno značenje teksta

SJ.1.1.7. razlikuje književnoumetnički od informativnog teksta

SJ.1.1.8. procenjuje sadržaj teksta na osnovu zadanog kriterijuma: da li mu se dopada, da li mu je zanimljiv; da li postoji sličnost između likova i situacija iz teksta i osoba i situacija koje su mu poznate; izdvaja reči koje su mu nepoznate

2. PISANO IZRAŽAVANJE

U oblasti PISANO IZRAŽAVANJE učenik/učenica:

SJ.1.2.1. piše pisanim slovima ćirilice

SJ.1.2.2. ume da se potpiše

SJ.1.2.3. počinje rečenicu velikim slovom, završava je odgovarajućim interpunkcijskim znakom

SJ.1.2.4. upotrebljava veliko slovo prilikom pisanja ličnih imena, naziva mesta (jednočlanih), naziva škole

SJ.1.2.5. piše kratkim potpunim rečenicama jednostavne strukture

SJ.1.2.6. izdvaja naslov, uglavnom se drži teme

SJ.1.2.7. prepričava kratak jednostavan tekst

SJ.1.2.8. koristi skroman fond reči (u odnosu na uzrast); pravilno ih upotrebljava

SJ.1.2.9. piše kratku poruku (o tome kuda ide, zašto kasni, i sl.)

SJ.1.2.10. piše čestitku (za Novu godinu, rođendan), pozivnicu (za rođendansku proslavu, zabavu), razglednicu (sa letovanja, zimovanja, ekskurzije)

-35-

3. GRAMATIKA I LEKSIKOLOGIJA

U podoblasti GRAMATIKA, u tipičnim školskim primerima, učenik/učenica:

SJ.1.3.1. prepoznaje vrste reči (imenica, zamenice, prideve, brojeve i glagole)

SJ.1.3.2. prepoznaje gramatičke kategorije promenljivih reči (rod i broj zajedničkih imenica) i glagolsko vreme (prezent, perfekat i futur)

SJ.1.3.3. prepoznaje vrste rečenca po komunikativnoj funkciji (obaveštajne, upitne, uzvične, zapovedne) i po potvrdnosti/odričnosti (potvrdne i odrične)

U podoblasti LEKSIKOLOGIJA učenik/učenica:

SJ.1.3.4. prepoznaje antonimiju

SJ.1.3.5. poznaje značenja reči i frazeologizama koji se upotrebljavaju u svakodnevnoj komunikaciji (u kući, školi i sl.)

4. KNJIŽEVNOST

U oblasti KNJIŽEVNOST učenik/učenica:

SJ.1.4.1. prepoznaje književne rodove na osnovu formalnih odlika poezije, proze i drame

SJ.1.4.2. prepoznaje književne vrste (bajku i basnu)

SJ.1.4.3. određuje glavni događaj i likove (koji su nosioci radnje) u književnoumetničkom tekstu

SJ.1.4.4. određuje vreme i mesto dešavanja u književnoumetničkom tekstu

SJ.1.4.5. uočava veze među događajima (npr. određuje redosled događaja u književnoumetničkom tekstu)

SJ.1.4.6. razlikuje pripovedanje od opisivanja i dijaloga

SJ.1.4.7. razume figurativnu upotrebu jezika u književnoumetničkom tekstu

Sledeći iskazi opisuju šta učenik/učenica petog razreda zna i ume na srednjem nivou.

1. VEŠTINA ČITANJA I RAZUMEVANJE PROČITANOG

U podblasti VEŠTINA ČITANJA I RAZUMEVANJE PROČITANOG učenik/učenica:

- SJ.2.1.1. čita tekst prirodno, poštujući intonaciju rečenice/stiha; ume da odredi na kom mestu je pauza, mesto logičkog akcenta; koji deo teksta treba pročitati brže, a koji sporije
- SJ.2.1.2. izvodi jednostavne zaključke u vezi sa tekstem, analizirajući i objedinujući informacije iskazane u različitim delovima teksta (u različitim rečenicama, pasusima, poljima tabele)
- SJ.2.1.3. razdvaja bitne od nebitnih informacija; određuje sled događaja u tekstu
- SJ.2.1.4. uspostavlja vezu između informacija iskazanih u linearnom i nelinearnom tekstu (npr. pronalazi deo/detalj koji je prikazan na ilustraciji, u tabeli, ili na dijagramu)
- SJ.2.1.5. određuje osnovni smisao teksta i njegovu namenu
- SJ.2.1.6. prepoznaje figurativno značenje u tekstu
- SJ.2.1.7. izvodi jednostavne zaključke na osnovu teksta (predviđa dalji tok radnje, objašnjava rasplet, uočava međusobnu povezanost događaja, na osnovu postupaka junaka/aktera zaključuje

-35-

o njihovim osobinama, osećanjima, namerama i sl.)

- SJ.2.1.8. iznosi svoj stav o sadržaju teksta i obrazlaže zašto mu se dopada/ne dopada, zbog čega mu je zanimljiv/ne zanimljiv; da li se slaže/ne slaže sa postupcima likova
- SJ.2.1.9. izdvaja delove teksta koji su mu nejasni
- SJ.2.1.10. vrednuje primerenost ilustracija koje prate tekst; navodi razloge za izbor određene ilustracije

2. PISANO IZRAŽAVANJE

U oblasti PISANO IZRAŽAVANJE učenik/učenica:

- SJ.2.2.1. zna i koristi oba pisma (ćirilicu i latinicu)
- SJ.2.2.2. upotrebljava veliko slovo prilikom pisanja imena država i mesta i njihovih stanovnika; koristi navodnike pri navođenju tuđih reči; pravilno piše prisvojne prideve (-ov/-ev/-in, -ski/-čki/-ški); pravilno piše glagolice ć, č, đ, dž; pravilno piše suglasnik j u intervokalnoj poziciji; pravilno piše rečcu li i rečcu ne; upotrebljava zapetu pri nabranju
- SJ.2.2.3. piše jasnim i potpunim rečenicama; varira jezički izraz (red reči u rečenici, tipove rečenica, dužinu rečenica...)
- SJ.2.2.4. drži se teme; izlaganje organizuje oko osnovne ideje teksta koju potkrepljuje odgovarajućim detaljima
- SJ.2.2.5. jezički izraz prilagođava komunikativnoj situaciji (formalnoj/neformalnoj)
- SJ.2.2.6. sastavlja kratak narativni tekst
- SJ.2.2.7. sastavlja kratak deskriptivni tekst

- SJ.2.2.8. koristi fond reči primeren uzrastu; upotrebljava sinonime (npr. da izbegne ponavljanje)
- SJ.2.2.9. ispravlja svoj tekst (kritički čita napisano, popravlja tekst i ispravlja greške)
- SJ.2.2.10. ume da popuni jednostavan obrazac sa osnovnim podacima o sebi (ime, prezme, ime roditelja, godina rođenja, adresa, telefon; škola, razred, odeljenje)
- SJ.2.2.11. piše pismo (privatno) i ume da ga adresira

3. GRAMATIKA I LEKSIKOLOGIJA

U podoblasti GRAMATIKA, u tipičnim školskim primerima, učenik/učenica:

- SJ.2.3.1. određuje vrste reči (imenice, zamenice, prideve, brojeve i glagole)
- SJ.2.3.2. prepoznaje podvrste reči (vlastite i zajedničke imenice; opisne, prisvojne i gradivne prideve; lične zamenice; osnovne i redne brojeve)
- SJ.2.3.3. prepoznaje lice, rod i broj ličnih zamenica u nominativu
- SJ.2.3.4. prepoznaje gramatičke kategorije glagola (lice, broj i rod) i ume da prebaci glagole iz jednog glagolskog vremena u drugo
- SJ.2.3.5. prepoznaje subjekat i glagolski predikat
- SJ.2.3.6. određuje vrste rečenica po komunikativnoj funkciji (obaveštajne, upitne, uzvične, zapovedne) i po potvrdnosti/odričnosti (potvrdne i odrične)
- SJ.2.3.7. sastavlja rečenice različite po komunikativnoj funkciji i obliku

U podoblasti LEKSIKOLOGIJA učenik/učenica:

- SJ.2.3.8. prepoznaje sinonimiju
- SJ.2.3.9. poznaje značenja reči i frazeologizama koji se javljaju u školskim tekstovima (u udžbenicima, knjigama iz lektire i sl.) i pravilno ih upotrebljava

-35-

4. KNJIŽEVNOST

U oblasti KNJIŽEVNOST učenik/učenica:

- SJ.2.4.1. razlikuje lirsku od epske pesme
- SJ.2.4.2. određuje folklorne forme (kratke narodne umotvorine – poslovice, zagonetke, brzalice)
- SJ.2.4.3. prepoznaje rimu, stih i strofu u lirskoj pesmi
- SJ.2.4.4. određuje karakteristične osobine, osećanja, izgled i postupke likova; i odnose među likovima u književnoumetničkom tekstu
- SJ.2.4.5. uočava veze među događajima
- SJ.2.4.6. razlikuje pripovedanje od opisivanja i dijaloga
- SJ.2.4.7. razume figurativnu upotrebu jezika u književnoumetničkom tekstu

Sledeći iskazi opisuju šta učenik/učenica petog razreda zna i ume na naprednom nivou.

1. VEŠTINA ČITANJA I RAZUMEVANJE PROČITANOG

U oblasti VEŠTINA ČITANJA I RAZUMEVANJE PROČITANOG učenik/učenica:

SJ.3.1.1. izvodi složenije zaključke na osnovu teksta, objedinjujući informacije iz različitih delova dužeg teksta

SJ.3.1.2. povazuje i objedinjuje informacije iskazane različitim simboličkim sistemima (npr. tekst, tabela, grafički prikaz)

SJ.3.1.3. razlikuje različita gledišta zastupljena u informativnom tekstu (npr. mišljenje autora teksta za razliku od mišljenja učesnika u događaju)

SJ.3.1.4. izvodi složenije zaključke na osnovu teksta i izdvaja delove teksta koji ih potkrepljuju; rezimira narativni tekst

SJ. 3.1.5. predstavlja tekst u odgovarajućoj nelinearnoj formi (unos podataka iz teksta u datu tabelu ili dijagram)

SJ.3.1.6. procenjuje svrhu informativnog teksta u odnosu na predviđenu namenu (npr. koji od dva teksta bolje opisuje datu sliku, da li je uputstvo za (poznatu) igrupotpuno i sl.)

SJ.3.1.7. objašnjava i vrednuje događaje i postupke likova u tekstu (npr. objašnjava zašto je lik postupio na određen način, ili vrednuje kraj priče u odnosu na svoja predviđanja tokom čitanja teksta, ili iznosi svoj stav o događajima iz teksta)

2. PISANO IZRAŽAVANJE

U oblasti PISANO IZRAŽAVANJE učenik/učenica:

SJ.3.2.1. piše jasnim, potpunim, dobro oblikovanim rečenicama; koristi raznovrsne sintaksijske konstrukcije, uključujući i složene

SJ.3.2.2. jasno struktuirao tekst (uvodni, središnji i završni deo); dobro raspoređuje osnovnu informaciju i dodatne informacije unutar teksta i pasusa

SJ.3.2.3. prilagođava jezičko-stilski izraz tipu teksta

SJ.3.2.4. sastavlja kratak ekspoziorni tekst

-35-

SJ.3.2.5. koristi bogat fond reči (u odnosu na uzrast)

SJ.3.2.6. izdvaja pasuse

3. GRAMATIKA I LEKSIKOLOGIJA

U podoblasti GRAMATIKA učenik/učenica:

SJ.3.3.1. imenuje vrste i podvrste reči

SJ.3.3.2. ume da promeni oblik promenljivih reči prema zadatom kriterijumu: zajedničkih imenica prema broju, a glagola, prideva i zamenica prema rodu i broju

SJ.3.3.3. prepoznaje pravi objekat i priloške odredbe za vreme, mesto i način

U podoblasti LEKSIKOLOGIJA učenik/učenica:

SJ.3.3.4. određuje značenja nepoznatih reči i frazeologizama na osnovu situacije i teksta/konteksta u kojem su upotrebljeni

SJ.3.3.5. upotrebljava reči u osnovnom i prenesenom/figurativnom značenju

4. KNJIŽEVNOST

U oblasti KNJIŽEVNOST učenik/učenica:

SJ.3.4.1. tumači osobine, ponašanje i postupke likova pozivajući se na tekst

SJ.3.4.2. uočava uzročno-šposledične veze između događaja u tekstu

SJ.3.4.3. tumači ideje u književnoumetničkom tekstu, argumentuje ih pozivajući se na tekst

ENGLESKI JEZIK

Cilj nastave engleskog jezika, peti razred, peta godina učenja

Cilj nastave se zasniva na potrebama učenika koje se ostvaruju ovladavanjem komunikativnih veština i razvijanjem sposobnosti i metoda učenja engleskog jezika.

Cilj nastave engleskog jezika stoga jeste:

razvijanje sazajnih i intelektualnih sposobnosti učenika;

njegovih humanističkih, moralnih i estetskih stavova;

sticanje pozitivnog odnosa prema engleskom jeziku i anglikanskoj kulturi kai i prema sopstvenom jeziku i kulturnom nasleđu;

uvažavanje različitosti;

otvorenost u komunikaciji;

-35-

sticanje sveti i saznanja o funkcionisanju engleskog i srpskog jezika;

usvajanje normi verbalne i neverbalne komunikacije u skladu sa specifičnostima engleskog jezika.

Učenik treba da usvoji osnovna znanja iz engleskog jezika koja će mu omogućiti da se u jednostavnoj usmenoj i pisanoj komunikaciji sporazumeva sa ljudima iz engleskog govornog područja, kao i da nastavi, na višem nivou obrazovanja, i samostalno engleskog jezika ili nekog drugog starnog jezika.

Opšti standardi

Kroz nastavu Engleskog jezika učenik bogati sebe, upoznajući engleski jezik i njegovu kulturu. U isto vreme stiće svest o značaju sopstvenog jezika i kulture u kontaktu sa engleskim jezikom i kulturom.

Učenik razvija radoznalost, istraživački duh i otvorenost prema prema komunikaciji sa govornicima engleskog jezika.

Posebni standardi

Razumevanje govora

Učenik razume i reaguje na kraći usmeni tekst u vezi sa temama (teme predviđene nastavnim programom obuhvataju i one teme koje su obrađene tokom predhodnih godina učenja engleskog jezika) predviđenim nastavnim programom.

Razmevanje pisanog teksta

Učenik čita sa razumevanjem kratke pisane i ilustrovane tekstove u vezi sa temama predviđenim nastavni programom.

Usmeno izražavanje

Učenik samostalno usmeno izražava sadržaje u vezi sa temama predviđenim nastavnim programom.

Pismeno izražavanje

Učenik u pisanoj formi izražava kraće sadržaje u vezi sa temama predviđenim nastavnim programom, poštujući pravila pisanog koda.

Interakcija

Učenik ostavlja komunikaciju i sa sagovornikom razmenjuje informacije u vezi sa temama predviđenim nastavnim programom poštujući sociokulturne norme interakcije.

Znanja o jeziku

Pod znanjem o jeziku podrazumeva se funkcionalno znanje, odnosno sposobnost učenika da jezičke strukture pravilno upotrebi u datoj komunikativnoj situaciji. Učenik treba da prepoznaje principe gramatičke i sociolingvističke kompetencije uočavajući značaj ličnog zalaganja u procesu

-35-

učenja stranog jezika.

Operativni zadaci po jezičkim veštinama

Operativni zadaci po jezičkim veštinama se postepeno proširuju i usložnjavaju. Istovremeno se kontinuirano primenjuju i operativni zadaci iz predhodnih razreda.

Razumevanje govora

Učenik treba da:

razume kraće dijaloge (do 7 replika, pitanja i odgovora), priče i pesme o temama redviđenim nastavnim programom, koje čuje uživo ili sa audio-vizuelnih zapisa;

razume opšte standarde i izdvoji ključne informacije iz kraćih i prilagođenih tekstova posle 2-3 slušanja;

razume i reaguje na odgovarajući način na usmene poruke u vezi sa ličnim iskustvom i sa aktivnostima na času – poziv na igru, neku grupnu aktivnost, zapovest, upustvo, događaj iz neposredne prošlosti, planovi za blisku budućnost, svakodnevne aktivnosti, želje, izbori itd.;

Razumevanje pisanog teksta

Učenik treba da:

razume kraće tekstove- do 80 reči, koji sadrže veliki procenat poznatih jezičkih elemenata, strukturalnih i leksičkih, a čiji sadržaj je u skladu sa razvojem i saznavnim karakteristikama, iskustvom i interesovanjima učenika;

razume i adekvatno interpretira sadržaj ilustrovanih tekstova – stripove, TV program, raspored časova, biskopski program, red vožnje, informacije na javnim mestima, itd., koristeći jezičke elemente predviđene nastavnim programom;

Usmeno izražavanje

Učenik treba da:

usklađuje intonaciju, ritam i visinu glasa sa sopstvenom komunikativnom namerom i sa stepenom formalnosti govorne situacije;

pored informacija o sebi i svom okruženju, opisuje u nekoliko rečenica poznatu radnju ili situaciju u sadašnjosti, prošlosti i budućnosti, koristeći poznate jezičke elemente – leksiku i morfosintaksičke strukture;

prepričava i intepretira u nekoliko rečenica sadržaj pisanih, ilustrovanih i usmenih tekstova na teme predviđene nastavnim programom, koristeći poznate jezičke elemente- leksiku i morfosintaksičke strukture;

-35-

u nekoliko rečenica daje svoje mišljenje i izražava stavove – dopadanje, nedopadanje, itd., koristeći poznate jezičke elemente - leksiku i morfosintaksičke strukture;

Interakcija

Učenik treba da:

leksiku i morfosintaksičke strukture; u stvarnim i simuliranim govornim situacijama sa sagovornicima razmenjuje iskaze u vezi sa kontekstom učionice, kao i o svim ostalim temama predviđenim nastavnim programom, uključujući i razmenu mišljenja i stavova prema stvarima, pojavama, koristeći poznate morfosintaksičke strukture i leksike;

učestvuje u komunikaciji i poštuje sociokulturne norme komunikacije – traže reč, ne prekida sagovornika, pažljivo sluša drugu, itd.;

Pismeno izražavanje

Učenik treba da:

piše rečenice i kraće tekstove (do 50 reči) čiju koherentnost postiže koristeći poznate jezičke elemente u vezi sa poznatim pisanim tekstom ili vizuelnim podsticanjem;

izdvaja ključne informacije i prepričava ono što je video, doživeo, čuo ili pročitao;

koristi pisani kod za izražavanje sopstvenih potreba i interesovanja – šalje lične poruke, čestitke, koristi elektronsku poštu, i sl.;

Doživljaj i razmevanje književnog teksta

Učenik može da izrazi utiske i osećanja o kratkom prilagođenom književnom tekstu – pesmi, skraćenoj verziji priče, muzičke pesme, koristeći verbalna i neverbalna sredstva izražavanja – crtež, modeliranje, gluma;

Znanja o jeziku i strategije učenja

Pod znanjem o jeziku podrazumeva se funkcionalno znanje, odnosno sposobnost učenika da jezičke strukture pravilno upotebi u datoj komunikativnoj situaciji.

Učenik treba da:

prepoznaje i koristi gramatičke sadržaje predviđene nastavnim programom;

poštuje osnovna pravila smislenog povezivanja rečenica u šire celine;

koristi jezik u skladu sa nivoom formalnosti komunikativne funkcije (npr. forme učtivosti);

razume vezu između sopstvenog zalaganja i postignuća u jezičkim aktivnostima;

uočava sličnosti i razlike između srpskog i engleskog jezika;
razume značaj upotrebe internacionalizama;
primenjuje kompenzacione strategije i to tako što:
usmerava pažnju, najpre, na ono što razume;
pokušava da odgonetne značenje na osnovu konteksta i proverava pitajući nekog ko dobro zna (druga, nastavnika, itd.);
obraća pažnju na reči i izraze koji se više puta ponavljaju, kao i na naslove i podnaslove u pisanim tekstovima;
obraća pažnju na razne neverbalne lemente – gestovi, mimika, itd., u usmenim tekstovima, ilustracije i duge pisane elemente u pisanim tkstovima;
razmišlja da li određena reč koju ne razme liči na neku koja postoji i maternjem jeziku;
traži značenje u rečniku;
pokušava da upotrebi poznatu reč približnog značenja umesto nepoznate reči (npr. car/automobile)
pokušava da zameni ili dopuni iskaz ili deo iskaza adekvatnim tekstom ili mimikom;
uz pomoć nastavnika kontinuirano radi na usvajanju i primeni opštih standarda učenja – generalizacija, indicija, dedukcija, inferencija, pozitivni transfer;

LIKOVNA KULTURA

Cilj i zadaci:

Cilj vaspitno obrazovnog rada u nastavi likovne kulture jeste da podstiče i razvija učenikovo stvaralačko mišljenje i delovanje u skladu sa demokratskim opredeljenjem društva i karakterom ovog nastavnog predmeta.

Zadaci:

- razvijanje sposobnosti učenika za opažanje kvaliteta svih likovnih elemenata: linija, oblika boja;
- stvaranje uslova da učenici na časovima u procesu realizacije sadržaja koriste različite tehnike i sredstva i da upoznaju njihova vizuelna i likovna svojstva;
 - razvoj sposobnosti učenika za vizuelno pamćenje i povezivanje opaženih informacija kao osnove za uvođenje u vizuelno mišljenje;
 - razvijanje osetljivosti za likovne i vizuelne vrednosti, koje se stiču u nastavi, a primenjuju u radu i životu;
 - razvijanje motoričkih sposobnosti učenika i navike za lepo pisanje;
 - podsticanje interesovanja i stvaranje potrebe kod učenika za posećivanjem muzeja, izložbi kao i za čuvanje kulturnih dobara i estetskog izgleda sredine u kojoj učenici žive i rade;
 - stvaranje uslova da se upoznavanjem likovnih umetnosti bolje razumeju prirodne zakonitosti i društvene pojave;
 - omogućavanje razumevanja i pozitivnog emocionalnog stava prema vrednostima izraženim i u delima različitih područja umetnosti;
 - razvijanje sposobnosti za prepoznavanje osnovnih svojstava tradicionalne, moderne i savremene umetnosti.

Operativni zadaci:

- postupno razvijanje sposobnosti učenika za vizuelno pamćenje i predočavanje;
- postupno osposobljavanje učenika za artikulirano likovno izražavanje upoznavanjem slobodnog ritmičkog komponovanja likovnih elemenata: linija, oblika, boja;
- postupno osposobljavanje učenika za likovno izražavanje u stvaranju

-35-

- kolaža, svetlinskih objekata i u oblikovanju i preoblikovanju upotrebni predmeta;
- dalje razvijanje sposobnosti učenika za konstruisanje, kombinatoriku i oblikovanje;
- proširivanje saznanja i iskustva učenika u korišćenju različitih materijala i sredstava za rad u procesu likovnog izražavanja;
- motivisanje učenika na aktivni odnos prema aktuelnim pitanjima koje se odnose na zaštitu i unapređivanje čovekove prirodne i kulturne sredine.

OPERATIVNI ZADACI

Učenici treba da:

- proširuju svoja znanja upoznavanjem novih materijala, tehnike, postupaka;
 - upoznaju značaj vizuelnih elemenata kao sredstvo izraza, kako u sopstvenom tako i u radu drugih (uključujući posmatranje i razgovor o likovnim delima);
 - samostalno biraju odgovarajuće likovne medije, tehnike i materijale koristeći stečena znanja i iskustva da bi izrazila neku ideju ili sadržaj;
 - prepoznaju ulogu savremenih medija i različitih vidova komercijalne umetnosti u svakodnevnom životu;
 - upoznaju jezik vizuelnih umetnosti kroz radove iz različitih kultura i perioda.
- Obrazovni standardi – nastavni program

Peti razred

Nastavna tema: SLOBODNO RITMIČKO KOMPONOVANJE

Osnovni nivo:

LK. 1.1.1., LK. 1.1.2., LK. 1.1.3., LK. 1.2.3., LK. 1.3.1. , LK. 1.3.2., LK. 1.3.3., LK. 1.3.4.

Srednji nivo:

LK.2.1.1., LK.2.1.2., LK.2.2.1., LK.2.2.2., LK.2.3.1.

Napredni nivo:

LK.3.1.1., LK.3.1.2., LK.3.2.1., LK.3.2.2. LK.3.2.3., LK.3.2.4., LK.3.3.1., LK.3.3.2, LK.3.3.3., LK.3.3.4.

Nastavna tema: LINIJA

Osnovni nivo:

LK. 1.1.1., LK. 1.1.2., LK. 1.1.3., LK. 1.2.3., LK. 1.3.1. , LK. 1.3.2., LK. 1.3.3., LK. 1.3.4.

Srednji nivo:

LK.2.1.1., LK.2.1.2., LK. 2.2.1., LK.2.2.2., LK.2.3.1.

Napredni nivo:

LK.3.1.1., LK.3.1.2., LK.3.2.1., LK.3.2.2. LK.3.2.3., LK.3.2.4., LK.3.3.1., LK.3.3.2, LK.3.3.3., LK.3.3.4.

Nastavna tema: OBLIK

Osnovni nivo:

LK. 1.1.1., LK. 1.1.2., LK. 1.1.3., LK. 1.2.3., LK. 1.3.1. , LK. 1.3.2., LK. 1.3.3., LK. 1.3.4.

Srednji nivo:

LK.2.1.1., LK.2.1.2., LK. 2.2.1., LK.2.2.2., LK.2.3.1.

Napredni nivo:

LK.3.1.1., LK.3.1.2., LK.3.2.1., LK.3.2.2. LK.3.2.3., LK.3.2.4., LK.3.3.1., LK.3.3.2, LK.3.3.3., LK.3.3.4.

-35-

Nastavna tema: ORNAMENT

Osnovni nivo:

LK. 1.1.1., LK. 1.1.2., LK. 1.1.3., LK. 1.2.3., LK. 1.3.1. , LK. 1.3.2., LK. 1.3.3., LK. 1.3.4.

Srednji nivo:

LK.2.1.1., LK.2.1.2., LK. 2.2.1., LK.2.2.2., LK.2.3.1.

Napredni nivo:

LK.3.1.1., LK.3.1.2., LK.3.2.1., LK.3.2.2. LK.3.2.3., LK.3.2.4., LK.3.3.1., LK.3.3.2, LK.3.3.3., LK.3.3.4.

Nastavna tema: SVETLINSKI OBJEKTI I KOLAŽ

Osnovni nivo:

LK. 1.1.1., LK. 1.1.2., LK. 1.1.3., LK. 1.2.3., LK. 1.3.1. , LK. 1.3.2., LK. 1.3.3., LK. 1.3.4.

Srednji nivo:

LK.2.1.1., LK.2.1.2., LK. 2.2.1., LK.2.2.2., LK.2.3.1.

Napredni nivo:

LK.3.1.1., LK.3.1.2., LK.3.2.1., LK.3.2.2. LK.3.2.3., LK.3.2.4., LK.3.3.1., LK.3.3.2, LK.3.3.3., LK.3.3.4.

Nastavna tema: VIZUELNO SPORAZUMEVANJE

Osnovni nivo:

LK. 1.1.1., LK. 1.1.2., LK. 1.1.3., LK. 1.2.3., LK. 1.3.1. , LK. 1.3.2., LK. 1.3.3., LK. 1.3.4.

Srednji nivo:

LK.2.1.1., LK.2.1.2., LK. 2.2.1., LK.2.2.2., LK.2.3.1.

Napredni nivo:

LK.3.1.1., LK.3.1.2., LK.3.2.1., LK.3.2.2. LK.3.2.3., LK.3.2.4., LK.3.3.1., LK.3.3.2, LK.3.3.3., LK.3.3.4.

Nastavna tema: OBLIKOVANJE I PREOBLIKOVANJE UPOTREBNIH PREDMETA

Osnovni nivo:

LK. 1.1.1., LK. 1.1.2., LK. 1.1.3., LK. 1.2.3., LK. 1.3.1. , LK. 1.3.2., LK. 1.3.3., LK. 1.3.4.

Srednji nivo:

LK.2.1.1., LK.2.1.2., LK. 2.2.1., LK.2.2.2., LK.2.3.1.

Napredni nivo:

LK.3.1.1., LK.3.1.2., LK.3.2.1., LK.3.2.2. LK.3.2.3., LK.3.2.4., LK.3.3.1., LK.3.3.2, LK.3.3.3., LK.3.3.4

MUZIČKA KULTURA

Cilj i zadaci

Opšti cilj nastave muzičke kulture je razvijanje interesovanja za muzičku umetnost i upoznavanje muzičke tradicije i kulture svoga i drugih

-35-

naroda.

Ostali ciljevi i zadaci nastave muzičke kulture su:

osposobljavanje za razumevanje mogućnosti muzičkog izražavanja;

razvijanje osetljivosti za muzičke vrednosti;

negovanje sposobnosti izvođenja muzike (pevanje/sviranje);

sticanje navike slušanja muzike, podsticanje doživljaja i osposobljavanje za razumevanje muzičkih poruka;

podsticanje stvaralačkog angažovanja u svim muzičkim aktivnostima (izvođenje, slušanje, istraživanje i stvaranje muzike);

razvijanje kritičkog mišljenja;

upoznavanje osnova muzičke pismenosti i izražajnih sredstava muzičke umetnosti;

upoznavanje zanimanja muzičke struke.

Operativni zadaci:

Učenici treba da :

- pevaju pesme po sluhu ;
- pevaju pesme solmizacijom ;
- obrade proste i složene taktove ;
- usvajaju nove elemente muzičke pismenosti ;
- sviraju na dečjim muzičkim instrumentima ;
- izvode dečje, narodne i umetničke igre ;
- improvizuju melodije na zadani tekst ;
- upoznaju zvuke novih instrumenata ;
- slušaju vredna dela umetničke i narodne muzike.

Obrazovni standardi – nastavni program

Proces nastave muzičke kulture je poseban u odnosu na druge predmete zato što se ona neposredno doživljava za vreme samog nastavnog procesa. Učenik stiče potrebno znanje i razvija analitičko i kreativno mišljenje. Krajnja faza ovog procesa je kada je učenik u stanju da formuliše sopstveni sud i argumentovano ga odbrani. Kroz formulaciju standarda ovi stavovi postaju deo nastavnog procesa u predmetu muzička kultura u osnovnoj školi.

Četiri oblasti čine jedinstvo kroz koje se ogleda nastavni proces muzičke kulture pri čemu je jasno definisano gradivo u nivoima postignuća.

Vrlo je važno stečeno znanje primenjivati i nadograđivati u svakom razredu.

Znanje i razumevanje

Osnovni nivo

U oblasti Znanje i razumevanje učenik ume da:

MK. 1.1.1. prepozna osnovne elemente muzičke pismenosti

MK. 1.1.2. opiše osnovne karakteristike:

-35-

muzičkih instrumenata i sastava

istorijsko-stilskih perioda

muzičkih žanrova

narodnog stvaralaštva

Srednji nivo

U oblasti Znanje i razumevanje učenik ume da analizira povezanost:

MK.2.1.1. muzičkih elemenata i karakteristika muzičkih instrumenata sa muzičkom izražajnošću

MK.2.1.3. oblika narodnog muziciranja sa specifičnim kontekstom narodnog života

Znanje i razumevanje muzike pomaže učeniku da setečeno znanje o muzici poveže sa zvukom i muzičkim primerom i na taj način razume ono što sluša.

Slušanje muzike

Osnovni nivo

U oblasti Slušanje muzike učenik ume na osnovu slušanja muzičkih primera da imenuje:

MK. 1.2.1. muzičke izražajne elemente

MK. 1.2.2. izvođački sastav

MK. 1.2.3. muzičke žanrove

Srednji nivo

U oblasti Slušanje muzike učenik ume da:

MK. 2.2.1. opiše i analizira karakteristike zvučnog primera kroz sadejstvo opaženih muzičkih elemenata (na primer, uzburkana melodija kao rezultat specifičnog ritma, tempa, agogikedinamike, intervalske strukture)

Slušanje muzike je aktivni psihički proces koji obuhvata emocionalno doživljavanje muzike i misaonu aktivnost.

Muzičko izvođenje

Osnovni nivo

U oblasti Muzičko izvođenje učenik ume da:

MK. 1.3.1. peva jednostavne dečije, narodne ili popularne kompozicije

MK. 1.3.2. izvodi jednostavne dečije, narodne ili popularne kompozicije na bar jednom instrumentu

Muzičko izvođenje pomaže učeniku da aktivno učestvuje i stekne uvid fenomen muzike, da je izvodi glasom ili instrumentom.

Muzičko stvaralaštvo

Osnovni nivo

U oblasti Muzičko stvaralaštvo učenik ume da:

MK. 1.4.1. napravi muzičke elemente koristeći predmete iz okruženja

MK. 1.4.2. osmisli manje muzičke celine na osnovu ponuđenih modela

Učenik primenjujući svoje stečeno znanje kroz stvaralački čin spoznaje

-35-

ulogu muzičkog stvaraoca. Muzičko stvaralaštvo ima vaspitnu i obrazovnu vrednost pri čemu podstiče stvaralačko mišljenje i produbljuje muzičku fantaziju.

ISTORIJA

Cilj izučavanja nastavnog predmeta istorije je kulturni napredak i humanistički razvoj učenika. Cilj nastave istorije je i da doprinese razumevanju istorijskog prostora i vremena, istorijskih procesa i tokova, kao i razvijanju nacionalnog i svetskog identiteta i duha tolerancije kod učenika.

Zadaci nastave istorije su da učenici, uočavajući uzročno posledične veze, razumeju istorijske procese i tokove, ulogu istaknutih ličnosti, koje su

-35-

odredile razvoj ljudskog društva, i da poznaju nacionalnu i opštu istoriju (političku, ekonomsku, kulturnu, društvenu...), kao i istoriju susednih naroda i država.

Operativni zadaci:

Razumevanje pojma prošlosti

Upoznavanje načina i značaja proučavanja prošlosti

Razumevanje osnovnih odlika istorije i starog veka

Primenjivanje vremenskih odrednica (decenija, vek, milenijum)

Osposobljavanje

Osposobljavanje za korišćenje istorijske karte

Sticanje znanja o ličnostima koje su obeležile epohu starog veka

Upoznavanje osnovnih odlika antičke kulture

Obrazovni standardi – nastavni program

Nastavna tema: O ISTORIJI; UVOD U ISTORIJU

Osnovni nivo:

IS.1.1.1, IS.1.1.2, IS.1.1.4., IS.1.1.5., IS.1.2.1. IS.1.2.2, IS.1.2.5.

Srednji nivo:

IS.2.1.3.

Napredni nivo:

IS.3.1.1., IS.3.2.1.

Nastavna tema: SVET PRAISTORIJE

Osnovni nivo:

IS.1.1.1., IS.1.1.3

Srednji nivo:

IS. 2.1.4 IS.2.2.2.

-35-

Napredni nivo:

IS.3.2.1., IS.3.1.1.

Nastavna tema: SVET ISTORIJE – NA POZORNICI ISTORIJE

STARI VEK:

Osnovni nivo:

IS.1.1.1., IS.1.1.8., IS.1.2.1., IS.1.2.5.

Srednji nivo:

IS. 2.1.1., IS.2.2.1.

Napredni nivo:

IS. 3.1.2., IS.3.1.6., IS.3.2.1.

GEOGRAFIJA

Cilj nastave geografije je usvajanje znanja o prirodnogeografskim i društvenogeografskim objektima, pojavama i procesima i njihovim međusobnim vezama i odnosima u geoprostoru. Nastava geografije treba da doprinese stvaranju realne i ispravne slike o svetu kao celini i mestu i ulozi naše države u svetu.

Zadaci nastave geografije su višestruki. Njihovim ostvarivanjem učenici se osposobljavaju da stiču i razvijaju znanja i razumevanja, umenja i stavove prema svetskim i nacionalnim vrednostima i dostignućima.

Nastava geografije treba da doprinese:

sticanju znanja o osnovnim objektima, pojavama i procesima u vasioni;

kartografskom opismenjavanju, upotrebi geografskih karata i drugih izvora informacija u procesu učenja i istraživanja i u svakodnevnom životu;

sticanje znanja o objektima, pojavama i procesima u geografskom omotaču Zemlje i u neposrednom okruženju;

razumevanju uzročno-posledične povezanosti pojava i procesa u geografskom omotaču;

razvijanju geografskog mišljenja zasnovanog na povezanosti i među- uslovljenosti geografskih pojava i procesa u prostoru i vremenu;

razvijanju estetskih opažanja i osećanja proučavanjem i upoznavanjem prirodnih i drugih fenomena u geoprostoru;

sticanju znanja o osnovnim pojmovima o stanovništvu, naseljima i privredi i uočavanju njihovog prostornog razmeštaja;

razumevanju uticaja prirodnih i društvenih faktora na razvoj i razmeštaj stanovništva, naselja i privrednih delatnosti;

sticanju znanja o osnovnim geografskim odlikama Evrope, njenim regijama

-35-

i državama;

sticanju znanja o osnovnim geografskim odlikama vanevropskih kontinenata i njihovih regija; upoznavanju uloge i značaja međunarodnih organizacija za rešavanje ekonomskih, socijalnih, kulturnih i humanitarnih problema u savremenom svetu;

sticanju znanja o osnovnim geografskim odlikama Republike Srbije i njenim regionalnim celinama;

razvijanju stavova o preventivi, zaštiti i unapređivanju životne sredine; razvijanju tolerancije, nacionalnog, evropskog i svetskog identiteta;

sticanju znanja, razvijanju veština i stavova iz geografije kroz samostalno učenje i istraživanje i njihovoj primeni u svakodnevnom životu; razvijanju opšte kulture i obrazovanja učenika.

Operativni zadaci:

Učenici treba da:

upoznaju predmet proučavanja, podelu i značaj geografije kao nastavnog predmeta i nauke uopšte;

steknu najosnovnija znanja o vasioni i vasijskim telima i njihovim osnovnim svojstvima;

steknu osnovna znanja o Sunčevom sistemu;

steknu osnovna znanja o Zemlji-planeti, njenom postanku, obliku i veličini;

steknu osnovna znanja o Zemljinim kretanjima i njihovim posledicama;

steknu osnovna znanja i veštine iz kartografije i da se osposobe za korišćenje geografske karte kao izvora informacija i orijentacije;

shvate unutrašnju građu Zemlje i da razumeju današnji raspored kopna i mora i izgled reljefa;

razumeju antropogene uticaje na reljef;

steknu osnovna znanja o strukturi i sastavu atmosfere;

steknu osnovna znanja o vremenu i meteorološkim elementima, klimi, klimatskim faktorima i osnovnim tipovima klime na Zemlji;

razumeju potrebu očuvanja i zaštite atmosfere;

da se osposobe za korišćenje geografske literature, interneta i različitog ilustrativnog materijala u svrhu lakšeg savlađivanja nastavnog gradiva;

razvijaju sposobnosti za aktivno sticanje i primenu znanja iz geografije kroz samostalno učenje i istraživanje.

Obrazovni standardi – nastavni program

-35-

NASTAVNE TEME

OSNOVNI NIVO

SREDNJI NIVO

NAPREDNI NIVO

Uvod u geografiju

1.1.3. prepoznaje i čita geografske i dopunske elemente karte

- 2.2.2. razlikuje i objašnjava geografske činjenice - objekte, pojave, procese i odnose u Zemljinim sferama (litosferi, atmosferi, hidrosferi, biosferi)
- 3.2.2. objašnjava fizičko-geografske zakonitosti u geografskom omotaču (klimatsku i biogeografsku zonalnost) i navodi mere za njegovu zaštitu, obnovu i unapređivanje Vasiona i Zemlja
 - 1.2.1. imenuje nebeska tela u Sunčevom sistemu i navodi njihov raspored
 - 1.2.2. opisuje oblik Zemlje i prepoznaje pojave i procese vezane za njena kretanja
- 2.2.1. opisuje nebeska tela i njihova kretanja
 - 3.2.1. prepoznaje dimenzije Zemlje i objašnjava posledice Zemljinog oblika i njenih kretanja
- Geografska karta
 - 1.1.1. razume pojam orijentacije i navodi načine orijentisanja
 - 1.1.2. navodi i opisuje načine predstavljanja Zemljine površine (glob i geografska karta)
 - 1.1.3. prepoznaje i čita geografske i dopunske elemente karte
 - 2.1.1. određuje strane sveta uprostoru i na geografskoj karti
 - 2.1.2. određuje položaj mesta i tačaka na geografskoj karti
 - 2.1.3. prepoznaje i objašnjava geografske činjenice - objekte, pojave, procese i odnose koji su predstavljeni modelom, slikom, grafikom, tabelom i shemom
 - 3.1.1. donosi zaključke o prostornim (topografskim) i kauzalnim vezama geografskih činjenica - objekata, pojava, procesa i odnosa na osnovu analize geografske karte

Planeta Zemlja

- 1.1.3. prepoznaje i čita geografske i dopunske elemente karte
- 1.2.2. opisuje oblik Zemlje i prepoznaje pojave i procese vezane za njena kretanja
- 1.2.3. imenuje Zemljine sfere (litosferu, atmosferu, hidrosferu, biosferu) i prepoznaje njihove osnovne odlike
- 2.2.2. razlikuje i objašnjava geografske činjenice - objekte, pojave, procese i odnose u Zemljinim sferama (litosferi, atmosferi, hidrosferi, biosferi)

- 3.2.1. prepoznaje dimenzije Zemlje i objašnjava posledice Zemljinog oblika i njenih kretanja

2. U svim navedenim temama V razreda koje pripadaju Fizičkoj, Društvenoj ili Regionalnoj geografiji i na svakom času se razvijaju geografske veštine na svim nivoima (Osnovni nivo – 1.1.1; 1.2.2; 1.1.3: Srednji nivo 2.1.1; 2.1.2; 2.1.3; 2.1.4; Napredni nivo – 3.1.1.), koje nismo posebno navodili. Geografske veštine čine skup znanja praktičnih veština kojima učenici praktično korišćenje i poznavanje geografske karte, korišćenje statističkog i drugog materijala koji je sistematizovan u tabele, dijagrame, sheme i modele.

MATEMATIKA

Cilj nastave matematike u osnovnoj školi je da učenici usvoje elementarna matematička znanja koja su potrebna za shvatanje pojava u zavisnosti u životu i društvu: da osposobi učenike za primenu usvojenih matematičkih znanja u rešavanju raznovrsnih zadataka iz životne prakse, za uspešno nastavljanje matematičkog obrazovanja i za samoobrazovanje;

kao i da doprinese razvijanju mentalnih sposobnosti, formiranju naučnog pogleda na svet i svestranom razvitku ličnosti učenika.

Zadaci nastave matematike jesu:

da učenici stiču znanja neophodna za razumevanje kvantitativnih i prostornih odnosa i zakonitosti u raznim pojavama u prirodi, društvu i svakodnevnom životu.

da učenici stiču osnovnu matematičku kulturu potrebnu za otkrivanje uloge i primene matematike u različitim područjima čovekove delatnosti (matematičko modelovanje), za uspešno nastavljanje obrazovanja i uključivanje u rad;

da razvija učenikovu sposobnost posmatranja, opažanja i logičkog, kritičkog, stvaralačkog i apstraktnog mišljenja;

da razvija kulturne, radne, etičke i estetske navike učenika, kao i matematičku radoznalost u posmatranju i izučavanju prirodnih pojava;

da učenici stiču sposobnost izražavanja matematičkim jezikom, jasnost i preciznost izražavanja u pismenom i usmenom obliku;

da učenici usvoje osnovne činjenice o skupovima, relacijama i preslikavanjima;

da učenici savladaju osnovne operacije sa prirodnim, celim, racionalnim i realnim brojevima, kao i osnovne zakone tih operacija;

da učenici upoznaju najvažnije ravne i prostorne geometrijske figure i njihove uzajamne odnose;

da osposobi učenike za preciznost u merenju, crtanju i geometrijskim konstrukcijama;

da učenicima omogući razumevanje odgovarajućih sadržaja prirodnih nauka i doprinese radnom i politehničkom vaspitanju i obrazovanju

da izgrađuje pozitivne osobine učenikove ličnosti, kao što su: istinoljubivost, upornost, sistematičnost, urednost, tačnost, odgovornost, smisao za samostalan rad;

da interpretacijom matematičkih sadržaja i upoznavanjem osnovnih matematičkih metoda doprinese formiranju pravilnog pogleda na svet i svestranom razvitku ličnosti učenika

da učenici stiču naviku i obučavaju se u korišćenju raznovrsnih izvora znanja

Operativni zadaci

Učenike treba osposobiti da:

umeju da formiraju i grafički prikazuju skupove i njihove podskupove;

izvode skupovne operacije i pravilno upotrebljavaju odgovarajuće oznake;

shvataju smisao reči "i", "ili", "ne", "svaki", "neki";

shvate poznate geometrijske figure (prava, duž, poluprava, ravan, kružnica, krug, ugao i dr) i kao skupove tačaka, uz njihovo adekvatnije opisivanje, primenjujući pri tome skupovne operacije i oznake;

upoznaju uglove uz transversalu paralelnih pravih, uglove sa paralelnim kracima i njihova svojstva, kao i da umeju da crtaju pravu paralelnu datoj pravoj;

upoznaju deljivost prirodnih brojeva i osnovna pravila deljivosti;

umeju da određuju najmanji zajednički sadržilac i najveći zajednički delilac;

shvate pojam razlomka, umeju da ga zapisuju na razne načine i vrše prelaz sa jednog načina na drugi;

umeju da upoređuju razlomke i da ih ilustruju na brojevnoj pravoj;

steknu dovoljnu uvežbanost u izvođenju osnovnih računskih operacija sa razlomcima (u oba zapisa);

mogu da čitaju, sastavljaju i izračunavaju manje složene brojevine izraze;

umeju da reše jednostavnije jednačine i nejednačine u vezi sa razlomcima;
uviđaju matematički sadržaj u tekstualnim zadacima i da ga mogu izraziti matematičkim jezikom;

upoznaju osnu simetriju i njena svojstva, kao i da umeju da izvode konstrukcije simetrale duži, simetrale ugla i normale na datu pravu kroz datu tačku.

Obrazovni standardi – nastavni program

Skupovi (14; 7+7)

Vaspitno-obrazovni zadaci: sticanje osnovne matematičke kulture potrebne za otkrivanje uloge i primene matematike u različitim područjima čovekove delatnosti (matematičko modelovanje) i za uspešno nastavljanje obrazovanja i uključivanje u rad; razvijanje učenikove sposobnosti posmatranja, opažanja i logičkog, kritičkog, analitičkog i apstraktnog mišljenja, osposobljavanje učenika da umeju da formiraju i grafički prikazuju skupove i njihove podskupove, izvode skupovne operacije i pravilno upotrebljavaju odgovarajuće znake, te pravilno shvataju smisao reči "i", "ili", "ne", "svaki", "neki".

Standardi:

Osnovni nivo:

MA.1.1.1. osposobiti učenika da pročita i zapiše različite brojeva iz skupa prirodnih ili proširenog skupa prirodnih brojeva

MA.1.1.3. osposobiti učenika da uporedi po veličini brojeve istog zapisa, pomažući se slikom kad je to potrebno

MA.1.5.1. (po ugledu na) osposobiti učenike da mogu grafički predstaviti skup i njegove elemente

MA.1.5.2. (po ugledu na) osposobiti učenike da mogu sa datog dijagrama pročitati skup i njegove elemente i uspešno koristiti simbole i .

MA.1.1.4. (po ugledu na) osposobiti učenike da mogu da odrede sve podskupove datog skupa sa određenim brojem elemenata

MA.1.1.4. (po ugledu na) osposobiti učenike da mogu da izvrše jednu operaciju nad dva skupa i to prikažu grafički.

Srednji nivo:

MA.2.1.1. osposobiti učenika da uporedi po veličini brojeve zapisane u različitim zapisima (pozicioni i polinomni zapis)

MA.2.1.2. osposobiti učenika da izračuna vrednost jednostavnijeg izraza sa više računskih operacija različitog prioriteta, uključujući oslobađanje od zagrada, sa prirodnim brojevima istog zapisa

MA.2.1.1. (po ugledu) osposobiti učenika da prikaže jedan skup na različite načine i na taj način pokaže jednakost skupova

MA.2.1.1. (po ugledu) osposobiti učenika da odredi sve podskupove datog skupa

MA.2.1.2. (po ugledu) osposobiti učenika da izvrši više operacija nad dva skupa

Napredni nivo:

MA.3.1.1. osposobiti učenika da odredi vrednost složenijeg brojevnog izraza sa prirodnim brojevima i (ili) uključujući nulu

MA.3.1.1. (po ugledu) osposobiti učenika da odredi vrednost složenijeg izraza sa skupovima

MA.3.1.3. (po ugledu) osposobiti učenika da koristi skupove i operacije sa njima u realnim situacijama

Osnovni geometrijski objekti (11: 5+6)

Vaspitno-obrazovni zadaci: sticanje osnovne matematičke kulture potrebne za otkrivanje uloge i primene matematike u različitim područjima čovekove delatnosti (matematičko modelovanje) i za uspešno nastavljanje obrazovanja i uključivanje u rad; razvijanje učenikove sposobnosti posmatranja, opažanja i logičkog, kritičkog, analitičkog i apstraktnog mišljenja, upoznavanje najvažnijih geometrijskih objekata: linija, figura i tela, i razumevanje njihovih uzajamnih odnosa; osposobljavanje učenika za preciznost u merenju, crtanju i geometrijskim konstrukcijama; shvate poznate geometrijske objekte (prava, duž, poluprava, ravan, kružnica, krug, ugao i dr.).

Standardi:

Osnovni nivo:

MA.1.3.1. osposobiti učenika da vlada pojmovima: duž, poluprava, prava, ravan i ugao (uočava njihove modele u realnim situacijama i ume da ih nacrti koristeći pribor; da razlikuje paralelne i normalne prave)

MA.1.3.2. osposobiti učenika da vlada pojmovima: duž, nadevezane duži, mnogougaoa linija, mnogougao, trougao i četvorougao

MA.1.3.2. osposobiti učenika da vlada pojmovima oblast, unutrašnja i spoljašnja oblast

MA.1.4.1. osposobiti učenika da koristi odgovarajuće jedinice za merenje dužine

MA.1.4.2. osposobiti učenika da pretvora veće jedinice dužine u manje

MA.1.3.3. osposobiti učenika da vlada pojmovima: kružnica i krug i uočava njihove modele u realnim situacijama i ume da ih nacrti koristeći pribor;

MA.1.3.3. osposobiti učenika da vlada osnovnim elementima kruga, pojmovima poluprečnik, prečnik i tetiva, tangenta i sečica:

Srednji nivo:

MA.2.4.1. osposobiti učenika da poredi veličine koje su izražene različitim mernim jedinicama za dužinu

MA.2.3.0. osposobiti učenika da vlada pojmovima centralno rastojanje tačke, prave, tetive, tangente i kružnice

MA.2.3.0. osposobiti učenika da na osnovu centralnog rastojanja može odrediti odnos tačke i kružnice, prave i kružnice, i odnos dve kružnice

Napredni nivo:

MA.3.4.1. osposobiti učenika da pretvara veličine koje se odnose na dužinu duži i računa sa njima

MA.3.3.0. osposobiti učenika da na osnovu centralnog rastojanja može nacrtati tačku, pravu i kružnicu u odnosu na datu kružnicu

MA.3.3.0. osposobiti učenika da zna šta je dodirni poluprečnik tangente i zna odnos tangente i dodirnog poluprečnika

MA.3.3.0. osposobiti učenika da zna nacrtati tangentu kružnice koristeći dodirni poluprečnik

Deljivost brojeva (14, 7 +7)

Vaspitno-obrazovni zadaci: sticanje osnovne matematičke kulture potrebne za otkrivanje uloge i primene matematike u različitim područjima čovekove delatnosti (matematičko modelovanje) i za uspešno nastavljanje obrazovanja i uključivanje u rad; razvijanje učenikove sposobnosti posmatranja, opažanja i logičkog, kritičkog, analitičkog i apstraktnog

mišljenja, osposobljavanje učenika da upoznaju deljivost prirodnih brojeva i osnovna pravila deljivosti i umeju da određuju najmanji zajednički sadržalac i najveći zajednički delilac.

Standardi:

Osnovni nivo:

MA.1.1.0. osposobiti učenika da zna šta je deljenik, delilac, količnik i ostatak

MA.1.1.0. osposobiti učenika da razlikuju pojmove sadržaoa i činioa

MA.1.1.5. osposobiti učenike da mogu deliti jednocifrenim brojem sa i bez ostatka

MA.1.1.0. osposobiti učenike da zna kriterijume deljivosti brojevima 2, 3, 5, 9 i dekadnim jedinicama

MA.1.1.0. osposobiti učenike da znaju koji je broj prost i da zna neke proste brojeve

MA.1.1.0. osposobiti učenike da znaju šta su delioci nekog broj i da zna odrediti delioce nekog

manjeg broja

MA.1.1.0. osposobiti učenike da znaju šta su zajednički delioci dva broj i da ih zna odrediti

MA.1.1.0. osposobiti učenike da znaju šta je najveći zajednički delilac dva broj i da ga zna odrediti

Srednji nivo:

MA.2.1.3. osposobiti učenike da znaju koristiti osnovne kriterijume deljivosti brojevima 2, 3, 5, 9 i dekadnim jedinicama

MA.2.1.0. osposobiti učenike da znaju rastaviti broj na proste činioce

MA.2.1.0. osposobiti učenike da znaju napisati broj u obliku proizvoda njegovih prostih činilaca

MA.2.1.0. osposobiti učenike da znaju odrediti na različite načine najveći zajednički delilac dva ili više brojeva

MA.2.1.0. osposobiti učenike da znaju odrediti na različite načine najveći zajednički sadržalac dva ili više brojeva

Napredni nivo:

MA.3.1.2. osposobiti učenika da operiše sa pojmom deljivosti u problemskim situacijama

MA.3.1.3. osposobiti učenika da koristi rastavljanje prirodnog broja u realnim situacijama

MA.3.1.3. osposobiti učenika da koristii najveći zajednički delilac u realnim situacijama

MA.3.1.3. osposobiti učenika da koristii najmanji zajednički sadržalac u realnim situacijama

Ugao (20; 10+10) obrade 8, utvrđivanja 7, ponavljanja 4, sistematizacije 1

Vaspitno-obrazovni zadaci: sticanje osnovne matematičke kulture potrebne za otkrivanje uloge i primene matematike u različitim područjima čovekove delatnosti (matematičko modelovanje) i za uspešno nastavljanje obrazovanja i uključivanje u rad; razvijanje učenikove sposobnosti posmatranja, opažanja i logičkog, kritičkog, analitičkog i apstraktnog mišljenja, upoznavanje najvažnijih geometrijskih objekata: linija, figura i tela, i razumevanje njihovih uzajamnih odnosa; osposobljavanje učenika za preciznost u merenju, crtanju i geometrijskim konstrukcijama;upoznaju ugao i njegove elemente, vrste uglova, upoznaju uglove uz transversalu paralelnih pravih, uglove s paralelnim kracima i njihova svojstva, kao i da umeju da crtaju pravu paralelnu datoj pravoj.

Standardi:

Osnovni nivo:

MA.1.3.1. osposobiti učenika da vlada pojmovima: duž, poluprava, prava, ravan i ugao (uočava njihove modele u realnim situacijama i ume da ih nacrti koristeći pribor; da razlikuje paralelne i normalne prave)

MA.1.3.2. osposobiti učenika da vlada pojmovima: duž, nadevezane duži, mnogougona linija,

mnogougao, trougao i četvorougao

MA.1.3.2. osposobiti učenika da vlada pojmovima oblast, unutrašnja i spoljašnja oblast

MA.1.4.1. osposobiti učenika da koristi odgovarajuće jedinice za merenje dužine

MA.1.4.2. osposobiti učenika da pretvora veće jedinice dužine u manje

MA.1.3.3. osposobiti učenika da vlada pojmovima: kružnica i krug i uočava njihove modele u realnim situacijama i ume da ih nacrti koristeći pribor;

MA.1.3.3. osposobiti učenika da vlada osnovnim elementima kruga, pojmovima poluprečnik, prečnik i tetiva, tangenta i sečica:

Srednji nivo:

MA.2.4.1. osposobiti učenika da poredi veličine koje su izražene različitim mernim jedinicama za dužinu

MA.2.3.0. osposobiti učenika da vlada pojmovima centralno rastojanje tačke, prave, tetive, tangente i kružnice

MA.2.3.0. osposobiti učenika da na osnovu centralnog rastojanja može odrediti odnos tačke i kružnice, prave i kružnice, i odnos dve kružnice

Napredni nivo:

MA.3.1.3. osposobiti učenika da koristi razlomke i decimalne brojeve u realnim situacijama

MA.3.4.1. osposobiti učenika da pretvara veličine koje se odnose na dužinu duži i računa sa njima

MA.3.3.0. osposobiti učenika da na osnovu centralnog rastojanja može nacrtati tačku, pravu i kružnicu u odnosu na datu kružnicu

MA.3.3.0. osposobiti učenika da zna šta je dodirni poluprečnik tangente i zna odnos tangente

MA.3.3.0. osposobiti učenika da zna nacrtati tangentu kružnice koristeći dodirni poluprečnik

Razlomci, uvodni deo

Sabiranje i oduzimanje razlomaka (32; 15+17)

Vaspitno-obrazovni zadaci: sticanje osnovne matematičke kulture potrebne za otkrivanje uloge i primene matematike u različitim područjima čovekove delatnosti (matematičko modelovanje) i za uspešno nastavljanje obrazovanja i uključivanje u rad; razvijanje učenikove sposobnosti posmatranja, opažanja i logičkog, kritičkog, analitičkog i apstraktnog mišljenja, shvate pojam razlomka, umeju da ga zapisuju na razne načine i vrše prelaz s jednog načina na drugi i da umeju da upoređuju razlomke i da ih predstavljaju na brojevnoj pravoj i da umeju da zaokrugljuju brojeve. Da učenici upoznaju razlomak kao količnik dva prirodna broja, a zatim i kao razmeru, da usvoje upoređivanje razlomaka u običnom i u decimalnom zapisu, da shvate značaj proširivanja i skraćivanja razlomaka. Da učenici nauče sabiranje i oduzimanje razlomaka i shvate osnovna svojstva operacija sabiranja i na taj način produbljuju svoja znanja o sabiranju i oduzimanju kao računskoj operaciji i da ih znaju upotrebiti u savlađivanju osnovnih operacija s prirodnim, pozitivnim racionalnim brojevima, kao i usvajanje osnovnih svojstava tih operacija; izgrađivanje pozitivnih osobina

učenikove ličnosti, kao što su: sistematičnost, upornost, tačnost, urednost, objektivnost, samokontrola i smisao za samostalni rad.

Standardi:

Osnovni nivo: MA.1.1.1. osposobiti učenika da pročita i zapiše različite vrste razlomaka i decimalnih brojeva

MA.1.1.1. osposobiti učenika da određuje jednake razlomke proširivanjem i skraćivanjem

MA.1.1.2. osposobiti učenika prevede decimalni zapis broja u razlomak i obrnuto

MA.1.1.3. osposobiti učenika da uporedi po veličini brojeve istog zapisa, pomažući se slikom kad je to potrebno

MA.1.1.4. osposobiti učenika da izvrši jednu računsku operaciju (sabiranje ili oduzimanje) sa brojevima istog zapisa i istog imenioca

MA.1.2.2. osposobiti učenika da reši linearne jednačine u kojima se nepoznata pojavljuje samo u jednom članu i to sa razlomcima sa istim imeniocem

MA.1.2.2. osposobiti učenika da reši linearne jednačine u kojima se nepoznata pojavljuje samo u jednom članu a poznate su decimalni brojevi

Srednji nivo:

MA.2.1.1. osposobiti učenika da uporedi po veličini brojeve zapisane u različitim zapisima

MA.2.4.3. osposobiti učenika datu veličinu iskaže približnom vrednošću i izvrši zaokrugljivanje

MA.2.1.2. osposobiti učenika da izračuna vrednost jednostavnijeg izraza sa obe računске operacije (sabiranje ili oduzimanje) sa brojevima decimalnog zapisa ili razlomcima istog imenioca uključujući i oslobađanje od zagrada.

MA.2.1.4. osposobiti učenika da može da koristi znanja o ove dve operacije razlomcima i decimalnim brojevima u realnim situacijama (primene. u jednostavnijim primerima).

MA.2.2.5. osposobiti učenika da koristi jednačine u jednostavnijim tekstualnim zadacima.

MA.2.4.1. osposobiti učenika da izražava jedinice za dužinu raznim decimalnim brojevima i da zna sabirati i oduzimati na taj način izražene dužine.

MA.2.4.1. osposobiti učenika da izvršava razna merenja koristeći jedinice za dužinu, zna dobijene veličine zaokrugljivati i iskazivati približnim vrednostima

Napredni nivo:

MA.3.1.1. osposobiti učenika da izračuna vrednost složenijeg izraza sa obe računске operacije (sabiranje ili oduzimanje) sa brojevima decimalnog zapisa ili razlomcima različitog imenioca uključujući i oslobađanje od zagrada

MA.3.1.3. osposobiti učenike da koristi brojevne izraze sa razlomcima i decimalnim brojevima koristeći sabiranje i oduzimanje u realnim situacijama.

Osna simetrija (15: 5+10)

Vaspitno obrazovni zadaci : Usvojiti pojam osne simetrije dve tačke, jedne figure, dve figure u odnosu na osu, naučiti konstrukciju simetrale duži, simetrale ugla i konstrukciju normale. Upoznavanje najvažnijih geometrijskih objekata: linija, figura i tela, i razumevanje njihovih uzajamnih odnosa; osposobljavanje učenika za preciznost u merenju, crtanju i geometrijskim konstrukcijama; izgrađivanje pozitivnih osobina učenikove ličnosti, kao što su: sistematičnost, upornost, tačnost, urednost, objektivnost, samokontrola i smisao za samostalni rad.

Standardi:

Osnovni nivo:

MA.1.3.1. osposobiti učenika da vlada pojmovima: duž i ugao

MA.1.3.1. osposobiti učenika da raylikuje paralelne i normalne prave

MA.1.3.2. osposobiti učenika da vlada pojmovima simetrala duži i simetrala ugla

Srednji nivo:

MA.2.3.6. osposobiti učenika da može da uoči osnosimetrične figure i da odredi njihovu osu simetrije

MA.2.3.0. osposobiti učenika da može da konstruiše simetralu duži i simetrala ugla

MA.2.3.0. osposobiti učenika da može da konstruiše normalne i paralelne prave

Napredni nivo:

MA.3.3.1. . osposobiti učenika da može da zaključuje na osnovu svojstva simetrale duži i ugla

MA.3.3.2. osposobiti učenika da može da osnovna svojstva simetrale duži i ugla iskoristi u nekim složenijim konstrukcijama

MA.3.2.5. Osposobiti učenike da koriste svojstva simetrale duži i simetrale ugla u različitim geometrijskim konstrukcijama

Množenje i deljenje razlomaka ($\frac{3}{10}$; $\frac{10}{20}$) obrada 14, utvrđivanje 10, ponavljanje 3, sistematizacija 1

Vaspitno-obrazovni zadaci Da učenici upoznaju razlomak kao količnik dva prirodna broja, a zatim i kao razmeru, da usvoje upoređivanje razlomaka u običnom i u decimalnom zapisu, da svhate značaj proširivanja i skraćivanja razlomaka. Da učenici nauče računске operacije razlomcima i shvate osnovna svojstva tih operacija i na taj način produbljuju svoja znanja o sabiranju , oduzimanju , množenju i deljenju kao računskim operacijama i da ih znaju upotrebiti u savlađivanju osnovnih operacija s prirodnim, celim, racionalnim i realnim brojevima, kao i usvajanje osnovnih svojstava tih operacija. Izgrađivanje pozitivnih osobina učenikove ličnosti, kao što su: sistematičnost, upornost, tačnost, urednost, objektivnost, samokontrola i smisao za samostalni rad.

Standardi:

Osnovni nivo:

MA.1.1.4. osposobiti učenika da izvrši jednu računsku operaciju (sabiranje , oduzimanje, množenje ili deljenje) sa brojevima istog zapisa i istog imenioca

MA.1.2.2. osposobiti učenika da reši linearne jednačine u kojima se nepoznata pojavljuje samo u jednom članu i to sa razlomcima sa istim imeniocem

MA.1.2.2. osposobiti učenika da reši linearne jednačine u kojima se nepoznata pojavljuje samo u jednom članu a poznate su decimalni brojevi

Srednji nivo:

MA.2.1.2. osposobiti učenika da izračuna vrednost jednostavnijeg izraza sa koristeći sve četiri računске operacije (sabiranje, i oduzimanje, množenje ili deljenje) sa brojevima decimalnog zapisa ili razlomcima istog imenioca uključujući i oslobađanje od zagrada.

MA.2.1.4 Osposobiti učenika da može da koristi znanja o sve četiri operacije razlomcima i decimalnim brojevima u realnim situacijama (primene. u jednostavnijim primerima).

MA.2.2.5. Osposobiti učenika da koristi jednačine u jednostavnijim tekstualnim zadacima.

MA.2.4.1. Osposobiti učenika da izražava jedinice za dužinu raznim decimalnim brojevima i da zna računati sa, na taj način izraženim dužinama.

MA.2.4.1. Osposobiti učenika da izvršava razna merenja koristeći jedinice za dužinu, zna dobijene veličine zaokrugljivati i iskazivati približnim vrednostima

Napredni nivo:

MA.3.1.1. osposobiti učenika da izračuna vrednost složenijeg izraza koristeći sve računске operacije sa brojevima decimalnog zapisa ili razlomcima različitog imenioca uključujući i oslobađanje od zagrada

MA.3.1.3. Osposobiti učenike da koristi brojeve izraze sa razlomcima i decimalnim brojevima koristeći sve četiri računске operacije u realnim situacijama.

Napomena:

Pojedini standardi se ne uzimaju u obzir celi, već samo deo koji se odnosi na gradivo petog razreda

U okviru svake nastavne teme navedeni su vaspitno obrazovni zadaci predviđeni za istu.

BIOLOGIJA

Cilj nastave biologije u osnovnoj školi je da učenici usvajanjem obrazovno-vaspitnih sadržaja upoznaju osnovne pojmove o živom svetu, njegovom istorijskom razvoju, prirodnim pojavama i zakonitostima koje u njemu vladaju.

Izučavanjem biologije kod učenika treba razvijati odgovarajuće kvalitete i navike, zapažanja, sposobnosti kritičnog mišljenja, objektivnost i logičko rasuđivanje; cilj je da učenici razviju ljubav prema prirodi i osećanje dužnosti da čuvaju i zaštite prirodu, da razviju higijenske navike i zdravstvenu kulturu.

Zadaci nastave biologije su da učenici:

shvate ulogu i značaj biologije za razvitak i napredak čovečanstva

razviju svest o vlastitom položaju u prirodi

steknu osnovna znanja o građi i funkcionisanju organizma

razviju sposobnost povezivanja i procesa u živim bićima i prirodi

shvate uzajamne odnose živih bića i životne sredine, kao i dinamiku prometa materije i energije na opštem nivou

razviju osećanje odgovornosti prema stanju životne sredine

shvate stepen ugroženosti biosfere i ulogu svakog pojedinca u njenoj zaštiti i unapređivanju

razumeju postupnost u razviju živog sveta, postanak Zemlje i života na njoj

steknu znanja o raznovrsnosti i rasprostranjenosti organizama

upoznaju građu i funkcionisanje vlastitog organizma, usvoje određene higijenske navike,

steknu odgovornost za vlastito zdravlje i zdravlje drugih ljudi

shvate da je polnost sastavni deo života i da čovekova polnost podrazumeva poštovanje normi ponašanja koje obezbeđuju humane odnose među ljudima

razviju radne navike i sposobnost za samostalno posmatranje i istraživanje

da prilikom izbora budućeg zanimanja imaju jasne pojmove i predstave o zanimanjima vezanim za biologiju, što će omogućiti kvalitetno usmeravanje

Operativni zadaci

Učenici treba da:

shvate pojam biologije kao nauke značajne za napredak ljudskog društva i zaštitu prirode budu osposobljeni za rukovanje jednostavnim laboratorijskim priborom, lupom i mikroskopom, kao i da umeju da izrade jednostavnije privremene preparate upoznaju i znaju, objasne osnovnu spoljašnju i unutrašnju građu vegetativnih biljnih organa znaju da objasne građu cveta, ploda i semena, i shvate pojavu ovih organa kao rezultat prilagođavanja životnoj sredini
shvate proces oprašivanja i oplođenja i način oprašivanja i rasejavanja biljaka
shvate da su biljke živa bića i da su grupisane prema srodnosti i istorijskom razvitku upoznaju osnovne odlike mikroorganizama i njihov značaj i ulogu u prirodi upoznaju gljive i njihove osnovne karakteristike
upoznaju prirodni sistem biljaka i najznačajnije talofite i kornofite
upoznaju tipične prilagođenosti biljaka u različitim životnim uslovima nauče da raspoznaju najtipičnije jestive, lekovite i otrovne biljke i gljive upoznaju metode gajenja biljaka u kući i bašti, selekciju biljaka kao i biljne vrste značajne za čoveka
upoznaju osnovne elementa zaštite flore i stepen ugroženosti biljaka delatnostima čoveka u prirodi
razviju interesovanje za proširivanje znanja u odgovarajućim institucijama (botanička bašte, prirodnjački muzeji, biblioteke)

Obrazovni standardi – nastavni program

Br. teme

Naziv nastavne teme

Obrazovni standardi

1.

Uvod

bi.1.1.1, bi.1.1.2, bi.2.1.1, bi.3.1.1.

2.

Osobine živih bića i raznovrsnost živog sveta

bi.1.1.1, bi.1.1.2, bi.2.1.1, bi.3.1.1, bi.3.1.2, bi.1.1.3, bi.2.1.2, bi.3.1.3

3.

Carstvo biljaka-građa i životni procesi biljaka

bi.1.1.3, bi.2.1.2, bi.3.1.3, bi.1.1.5, bi.2.1.4, bi.3.1.5,

bi.1.2.1, bi.1.2.2, bi.1.2.3, bi.2.2.1, bi.2.2.2, bi.2.2.3,

bi.3.2.1, bi.1.2.4, bi.1.2.5, bi.1.2.6, bi.2.2.5, bi.2.2.6,

bi.3.2.4, bi.3.2.5, bi.1.2.7, bi.2.2.8, bi.2.2.9,

bi.3.2.6, bi.1.3.1, bi.1.3.2, bi.2.3.1, bi.2.3.2

4.

Raznovrsnost biljaka, značaj i zaštita

bi.1.1.4, bi.2.1.3, bi.3.1.4, bi.1.2.1, bi.1.2.2, bi.1.2.3, bi.2.2.1, bi.2.2.2, bi.2.2.3, bi.3.2.1,

bi.3.2.2, bi.3.2.3, bi.1.4.3, bi.2.4.3, bi.2.4.4, bi.1.4.6, bi.1.4.7, bi.1.4.8, bi.2.4.8, bi.2.4.9,

bi.1.5.6, bi.2.5.2, bi.2.5.3

5.

Carstvo gljiva

bi.1.2.1, bi.1.2.2, bi.2.2.1, bi.3.2.3, bi.2.4.9

Napomene:

Oblast "Posmatranje, merenje, eksperiment u biologiji" je u ovoj fazi moguće samo indirektno verifikovati, i očekujemo da će se razvijati uporedo sa razvojem školskog programa i prevazilaženjem postojećih ograničenja.

Naziv predmeta

TEHNIKA I TEHNOLOGIJA

Cilj

Cilj nastave i učenja tehnike i tehnologije je da učenik razvije tehničko-tehnološku pismenost, da izgradi odgovoran odnos prema radu i proizvodnji, životnom i radnom okruženju, korišćenju tehničkih i tehnoloških resursa, stekne bolji uvid u sopstvena profesionalna interesovanja i postupa preduzimljivo i inicijativno.

Razred

peti

Godišnji fond časova

72 časa

OBLAST/TEMA

ISHODI

Po završenoj oblasti/temi učenik će biti u stanju da:

- opisuje ulogu tehnike, tehnologije i inovacija u razvoju zajednice i njihovo povezivanje
- razlikuje osnovna područja čovekovog rada, proizvodnje i poslovanja u tehničko-tehnološkom području
- navodi zanimanja u oblasti tehnike i tehnologije
- procenjuje sopstvena interesovanja u oblasti tehnike i tehnologije
- organizuje radno okruženje u kabinetu
- pravilno i bezbedno koristi tehničke aparate i IKT uređaje u životnom i radnom okruženju

Naziv predmeta

INFORMATIKA I RAČUNARSTVO

Cilj

Cilj nastave i učenja informatike i računarstva je osposobljavanje učenika za upravljanje informacijama, bezbednu komunikaciju u digitalnom okruženju, proizvodnju digitalnih sadržaja i kreiranje računarskih programa za rešavanje različitih problema u društvu koje se razvojem digitalnih tehnologija brzo menja.

Razred

peti

Godišnji fond časova

36 časova

OBLAST / TEMA

ISHODI

Po završenoj temi/oblasti učenik će biti u stanju da:

- navede primenu informatike i računarstva u savremenom životu

- pravilno koristi IKT uređaje
- imenuje osnovne vrste i komponente IKT uređaja
- pravi razliku između hardvera, softvera i servisa
- prilagodi radno okruženje kroz osnovna podešavanja
- kreira digitalni sliku i primeni osnovne akcije editovanja i formatiranja (samostalno i saradnički)
- kreira tekstualni dokument i primeni osnovne akcije editovanja i formatiranja (samostalno i saradnički)
- primeni alate za snimanje i reprodukciju audio i video zapisa
- kreira multimedijalnu prezentaciju i primeni osnovne akcije editovanja i formatiranja (samostalno i saradnički)
- sačuva i organizuje podatke
- razlikuje osnovne tipove datoteka

FIZIČKO I ZDRAVSTVENO VASPITANJE

Cilj

Cilj nastave i učenja fizičkog i zdravstvenog vaspitanja je da učenik unapređuje fizičke sposobnosti, motoričke veštine i znanja iz oblasti fizičke i zdravstvene kulture, radi očuvanja zdravlja i primene pravilnog i redovnog fizičkog vežbanja u savremenim uslovima života i rada.

Razred

Peti

Godišnji fond časova

72 časa + 54 časa (obavezne fizičke aktivnosti učenika)

ISHODI

Po završetku teme učenik će biti u stanju da:

- primeni jednostavne komplekse prostih i opštepripremljenih vežbi
- izvede vežbe (raznovrsna prirodna i izvedena kretanja) i koristi ih u sportu, rekreaciji i različitim životnim situacijama
- uporedi rezultate testiranja sa vrednostima za svoj uzrast i sagleda sopstveni motorički napredak

Atletika

– kombinuje i koristi dostignuti nivo usvojene tehnike kretanja u sportu i svakodnevnom životu

– dovodi u vezu razvoj fizičkih sposobnosti sa atletskim disciplinama

Sportska

gimnastika

– održava stabilnu i dinamičku ravnotežu u različitim kretanjima, izvodi rotacije tela

– koristi elemente gimnastike u svakodnevnom životnim situacijama i igri

– proceni sopstvene mogućnosti za vežbanje u gimnastici

Osnove timskih i sportskih igara

– koristi elemente tehnike u igri

– primenjuje osnovna pravila rukometa u igri

– učestvuje na unutarodjeljenskim takmičenjima

Ples i ritmika

- izvede kretanja, vežbe i kratke sastave uz muzičku pratnju
- igra narodno kolo
- izvede kretanja u različitom ritmu
- izvede osnovne korake plesa iz narodne tradicije drugih kultura

Plivanje

- kontroliše i održava telo u vodi
- prepliva 25 m slobodnom tehnikom
- skoči u vodu na noge
- poštuje pravila ponašanja u i oko vodene sredine

FIZIČKO I ZDRAVSTVENO VASPITANJE

(Realizuje se kroz sve nastavne oblasti i teme uz praktičan rad)

Fizičko vežbanje i sport

- objasni svojim rečima svrhu i značaj vežbanja
- koristi osnovnu terminologiju vežbanja
- poštuje pravila ponašanja u i na prostorima za vežbanje u školi i van nje, kao i na sportskim manifestacijama
- primeni mere bezbednosti tokom vežbanja
- odgovorno se odnosi prema objektima, spravama i rekvizitima u prostorima za vežbanje
- primeni i poštuje pravila timske i sportske igre u skladu sa etičkim normama
- navija i bodri učesnike na takmičenjima i rešava konflikte na socijalno prihvatljiv način
- koristi različite izvore informacija za upoznavanje sa raznovrsnim oblicima fizičkih i sportsko-rekreativnih aktivnosti
- prihvati sopstvenu pobjedu i poraz u skladu sa „ferplejom”
- primenjuje naučeno u fizičkom i zdravstvenom vaspitanju u vanrednim situacijama
- prepozna lepotu pokreta i kretanja u fizičkom vežbanju i sportu
- napravi plan dnevnih aktivnosti

Zdravstveno vaspitanje

- navede primere uticaja fizičkog vežbanja na zdravlje
- razlikuje zdrave i nezdrave načine ishrane
- napravi nedeljni jelovnik uravnotežene ishrane uz pomoć nastavnika.
- primenjuje zdravstveno-higijenske mere pre, u toku i nakon vežbanja
- prepozna vrstu povrede
- pravilno reaguje u slučaju povrede
- čuva životnu sredinu tokom vežbanja

GRAĐANSKO VASPITANJE

Opšti cilj predmeta je osposobljavanje učenika za aktivno učestvovanje u životu škole i lokalne zajednice, njenim principima i vrednostima kroz praktično delovanje.

Operativni zadaci

Podsticanje i osposobljavanje za aktivno učešće u životu škole, razvijanje veština za unapređivanje uslova školskog života kroz praksu

Upoznavanje školskih pravila i procedura

Razumevanje komunikacijskih veština neophodnih za saradničko ponašanje, argumentovanje stavova i izražavanja mišljenja

Obučavanje tehnikama grupnog rada

Razumevanje sposobnosti kritičkog prosuđivanja i odgovornog odlučivanja i delanja

VERSKA NASTAVA – PRAVOSLAVNI KATIHIZIS

Cilj nastave pravoslavnog katihizisa (veronauke) u osnovnom i srednjem obrazovanju i vaspitanju jeste da pruži celovit pravoslavni pogled na svet i život, uvažavajući dve dimenzije: istorijski hrišćanski život (istorijsku realnost Crkve) i eshatološki (budući) život (dimenziju idealnog). To znači da učenici sistematski upoznaju pravoslavnu veru u njenoj doktrinarnoj, liturgijskoj, socijalnoj i misionarskoj dimenziji, pri čemu se hrišćansko viđenje života i postojanja sveta izlaže u veoma otvorenom, tolerantnom dijalogu sa ostalim naukama i teorijama o svetu, kojim se nastoji pokazati da hrišćansko viđenje (liturgijsko, kao i podvižničko iskustvo Pravoslavne Crkve) obuhvata sva pozitivna iskustva ljudi, bez obzira na njihovu nacionalnu pripadnost i versko obrazovanje. Sve ovo sprovodi se kako na informativno-saznajnom tako i na doživljajnom i delatnom planu, uz nastojanje da se doktrinarne postavke sprovedu u svim segmentima života (odnos s Bogom, sa svetom, s drugim ljudima i sa sobom).

Zadaci nastave pravoslavnog katihizisa (veronauke) su da kod učenika:

razvije sposobnost uočavanja da su greh i zlo u svetu posledica pogrešnog izražavanja čovekove slobode;

razvije sposobnost uočavanja da Bog poštuje čovekovu slobodu ali da ne odustaje da svet dovede u večno postojanje;

izgradi svest o tome da Bog voli čoveka i svet i da ih nikad ne napušta, ali večni život zavisi i od slobode čoveka i njegove zajednice s Bogom;

razvije sposobnost spoznavanja da Bog nije odustao od prvobitnog cilja zbog koga je stvorio svet, a to je da se svet sjedini s Njim posredstvom čoveka i da tako živi večno;

razvije sposobnost uočavanja sličnosti u strukturi starozavetne i novozavetne literature

FRANCUSKI JEZIK

Cilj nastave stranog jezika u osnovnom obrazovanju jeste razvijanje saznajnih i intelektualnih sposobnosti učenika, sticanje pozitivnog odnosa prema drugim jezicima i kulturama, uz uvažavanje različitosti, sticanje svesti i saznanja o funkcionisanju stranog i maternjeg jezika.

Tokom osnovnog obrazovanja, učenje treba da usvoji osnovna znanja iz stranog jezika koja će mu omogućiti da se u jednostavnoj usmenoj i pisanoj komunikaciji sporazumeva sa ljudima iz drugih zemalja, usvoji norme verbalne i neverbalne komunikacije u skladu sa specifičnostima jezika koji uči, kao i da nastavi, na višem nivou obrazovanja i samostalno, učenje istog ili drugih stranih jezika na različite načine i u svim okolnostima koje život stvori. Učenje drugog stranog jezika, oslanjajući se na iskustva i znanja stečena učenjem prvog stranog jezika, pospešuje sticanje višejezičke i višekulturne kompetencije i razvijanje svesti o jezičkom bogatstvu užeg i šireg okruženja.

Opšti standardi

Kroz nastavu stranih jezika učenik bogati sebe upoznavajući drugog, stiče svest o značaju sopstvenog jezika i kulture u kontaktu sa drugim jezicima i kulturama. Učenik razvija radoznalost, istraživački duh i otvorenost prema komunikaciji sa govornicima drugih jezika. Pored toga, učenik uočava značaj ličnog zalaganja u procesu učenja stranog jezika.

Posebni standardi

razumevanje govora – učenik razume jednostavnu usmenu poruku iskazanu savremenim jezikom, ne dužu od dve do tri minute; i to na nivou globalnog razumevanja (osnovno obaveštenje iz poruke), na nivou selektivnog razumevanja (pronalaženje tražene informacije). Razumevanje treba da se odnosi na različite vrste usmenih poruka (monolog, kraći razgovor, kratka informacija).

usmeno izražavanje – u okviru programom predviđene jezičke građe, učenik je u stanju da iskaže jednostavnu usmenu poruku, ispriča lični doživljaj, sadržaj razgovora ili narativnog teksta, samostalno ili uz pomoć nastavnika.

razumevanje pisanog teksta – učenik čita sa razumevanjem kratke (najviše do 50 reči) pisane i ilustrovane tekstove u vezi sa poznatim temama.

pisano izražavanje – u okviru programom predviđene jezičke građe, učenik piše kratke poruke (do 30 reči).

interakcija – učenik ostvaruje komunikaciju i razmenjuje sa sagovornicima kratke informacije u vezi sa poznatim temama;

znanja o jeziku – prepoznaje osnovne principe gramatičke i sociolingvističke kompetencije.

Operativni zadaci

Razumevanje govora

Na kraju petog razreda, učenik treba da:

prepoznaje strani jezik koji uči među drugim stranim jezicima;

prepoznaje glasove u govornom lancu, naročito one kojih u maternjem jeziku nema;

razume one izraze koje nastavnik upotrebljava tokom časa da bi dao uputstva za rad i drugo;

razume kratke dijaloge i monološka izlaganja do pet rečenica, koje iskazuje prirodnim tempom nastavnika, drugi učenici ili ih čuje preko zvučnog materijala, a koji sadrže isključivo jezičku građu obrađenu tokom petog razreda;

razume jednostavne dečje pesme i brojalice u vezi sa obrađenom tematikom.

Razumevanje pisanog teksta

Učenik treba da:

upozna i, kada je u pitanju poznata jezička građa, savlada tehnike čitanja u sebi i glasnog čitanja;

upozna osnovna pravila grafije i ortografije;

razume uputstva za izradu vežbanja u udžbeniku i radnim listovima;

razume smisao kratkih pisanih poruka i ilustrovanih tekstova o poznatim temama (oko 50 reči) .

Usmeno izražavanje

Učenik treba da:

razgovetno izgovara glasove, posebno one koje naš jezik ne poznaje, akcentuje reči, poštuje ritam i intonaciju pri spontanom govoru i čitanju;

stupi u dijalog i u okviru četiri-pet replika, postavljanjem i odgovaranjem na pitanja, vodi razgovor u okvirima komunikativnih funkcija i leksike obrađenih tokom petog razreda;

monološki, bez prethodne pripreme ali uz nastavnikov podsticaj, u tri do pet rečenica predstavi sebe ili drugoga, uz pomoć pitanja saopšti sadržaj dijaloga ili narativnog teksta, ili opiše situaciju, sliku i lice, predmet, odnosno životinju; interpretira kratke, tematski prilagođene pesme i recitacije.

Interakcija

Učenik treba da:

reaguje verbalno ili neverbalno na uputstva i postavljena pitanja;
postavlja jednostavna pitanja;
izražava dopadanje ili nedopadanje;
učestvuje u zajedničkim aktivnostima na času (u paru, u grupi, itd.);
traži razjašnjenja kada nešto ne razume.

Pismeno izražavanje

Učenik treba da:

upozna osnovna pravila grafije, ortografije i interpunkcije u okviru usmeno stečenih jezičkih znanja;
dopunjava i piše reči i kratke rečenice na osnovu datog modela, slike ili drugog vizuelnog podsticaja;
dopunjava čestitku;
piše lične podatke (ime, prezime i adresu);
kratko odgovori na jednostavna pitanja (ko, šta, gde) koja se odnose na obrađene teme, situacije u razredu ili njega lično.

Znanja o jeziku

prepoznaje šta je novo naučio;
shvata značaj poznavanja jezika;
uviđa mogućnosti pozitivnog transfera znanja i strategija stečenih učenjem prvog stranog jezika;
koristi jezik u skladu sa nivoom formalnosti komunikativne situacije (npr. forme učtivosti);
razume vezu između sopstvenog zalaganja i postignuća u jezičkim